

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 28 sierpnia 2024 r.

Znak: WZPS-3.431.4.4.2024.DW

**Pani
Katarzyna Kita
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Jarominie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.) zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 8-16 kwietnia 2024 r. kontrolę kompleksową w Domu Pomocy Społecznej w Jarominie, przeznaczonym dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób przewlekle psychicznie chorych.

Kontrolą objęto zagadnienia wynikające z art. 55 ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.), w okresie od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

Wyniki kontroli przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń 21 czerwca 2024 r. W związku z powyższym przedstawiam wystąpienie pokontrolne.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.¹

Dom Pomocy Społecznej w Jarominie jest jednostką organizacyjną Powiatu Gryfickiego. Decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 października 2006 r., znak: PS.1.MO.9013/8a/06 Starosta Gryficki otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu na czas nieokreślony. Placówka przeznaczona jest dla 345 mieszkańców, w tym: 257 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych i 88 miejsc dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Dom zlokalizowany jest w 5 wolnostojących, wielokondygnacyjnych budynkach mieszkalnych, w tym: 4 budynki dla mieszkańców przewlekle psychicznie chorych i 1 budynek dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, w których znajdują się pomieszczenia mieszkalne, sanitarne i ogólnodostępne oraz pomieszczenia biurowe. Teren wokół Domu jest ogrodzony, uporządkowany, posiada wydzielone drogi komunikacyjne oraz miejsca przeznaczone do rekreacji. Na terenie wszystkich budynków zainstalowany został system przyzywowo-alarmowy i system alarmu przeciwpożarowego, co jest zgodne z § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

W toku kontroli ustalono, że 4 budynki mieszkalne wyposażone zostały w windy, które poddawane są systematycznej kontroli i dopuszczone zostały do eksploatacji. Natomiast budynek mieszkalny Nr 1, przeznaczony dla 50 mieszkańców przewlekłe psychicznie chorych, nie został wyposażony w windę. Brak dostępu do windy powoduje, że w budynku występują bariery architektoniczne w postaci schodów. W myśl § 6 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej dom uznaje się za spełniający warunki, jeżeli w zakresie usług bytowych budynek i jego otoczenie nie mają barier architektonicznych. Zgodnie natomiast z § 6 ust. 1 pkt 1 lit. b ww. rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej *budynek wielokondygnacyjny ma zamontowaną windę dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych; w przypadku domów, o których mowa w art. 56 pkt 3-5 ustawy o pomocy społecznej, zalecana jest winda dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych*. Przytoczony wyżej zapis nakazuje montowanie wind we wszystkich budynkach wielokondygnacyjnych, w których funkcjonują domy pomocy społecznej. Ustawodawca – co do zasady – nakazał zamontowanie we wszystkich typach domów pomocy społecznej wind przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jedynie w trzech wyraźnie opisanych przypadkach tj. w domach dla osób przewlekłe psychicznie chorych, domach dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz domach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie dostosowanie windy do potrzeb osób niepełnosprawnych nie jest bezwzględnie wymagane, a jedynie zalecane.

W myśl § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a ww. rozporządzenia w Domu znajdują się pokoje mieszkalne jednoosobowe i wieloosobowe. W trakcie kontroli ustalono, że placówka zapewnia zgodne ze standardem warunki mieszkaniowe, w tym właściwą strukturę pokoi mieszkalnych oraz określone normy powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca.

Dom zapewnia również właściwą liczbę pomieszczeń sanitarnych, wymaganą na podstawie § 6 ust. 1 pkt 4 lit. a przywołanego rozporządzenia oraz strukturę pomieszczeń ogólnodostępnych określoną w § 6 ust. 1 pkt 2 lit. b-k rozporządzenia. Podczas oględzin Domu nie wniesiono uwag do stanu utrzymania czystości w pokojach mieszkalnych, pomieszczeniach sanitarnych i ogólnodostępnych.

Kontrolowana jednostka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające określone w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej.

Dom wyposażony jest w kuchnię z zapleczem magazynowym i zapewnia mieszkańcom całodienne wyżywienie, w tym: śniadanie, II śniadanie, obiad i kolację. Dla każdego z posiłków czas ich wydawania wynosi 2 godziny. Dom oferuje również posiłki dietetyczne dla osób tego wymagających oraz całodobowy dostęp do produktów żywnościowych. Mieszkańcy mają możliwość wyboru miejsca spożywania posiłków, a tym którzy wymagają karmienia zapewniona jest niezbędna pomoc w tym zakresie.

W trakcie kontroli ustalono, że Dom z własnych środków finansowych zaopatruje w niezbędną odzież i obuwie tych mieszkańców, którzy nie mają możliwości ich zakupienia samodzielnie. Ponadto placówka zapewnia mieszkańcom podstawowe środki czystości i higieniczne. Pracownicy udzielają pomocy w czynnościach życiowych i utrzymaniu higieny osobistej, pielęgnacji oraz załatwianiu spraw osobistych. Na rzecz mieszkańców świadczona jest praca socjalna.

Kontrola wykazała, że Dom umożliwia zaspokajanie potrzeb kulturalnych, dostęp do książek i prasy, a także przepisów prawa. Dom zapewnia możliwość udziału w terapii zajęciowej oraz zajęciach rehabilitacji społecznej – na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2014 r.,

poz. 250). Placówka umożliwia również składanie skarg i wniosków oraz regularny kontakt z dyrektorem jednostki. Mieszkańcy objęci są posługą kapłańską, w ramach której zaspokajane są ich potrzeby religijne. Jednostka umożliwia mieszkańcom bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej w Domu powołane zostały dwa Zespoły Terapeutyczno-Opiekuńcze. Analiza dokumentacji wykazała, że każdy z mieszkańców posiada pracownika pierwszego kontaktu, a Dom funkcjonuje w oparciu o Indywidualne Plany Wsparcia Mieszkańców, sporządzane w terminie określonym przepisami prawa.

Ponadto ustalono, że placówka umożliwia wszystkim mieszkańcom dostęp do świadczeń zdrowotnych i rehabilitacji leczniczej, zapewnia również wsparcie psychologiczne i opiekę psychiatryczną.

Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. c i d rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, wskaźnik zatrudnienia pracowników w zespole terapeutyczno-opiekuńczym, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w domu dla osób przewlekle psychicznie chorych i osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie wynosi nie mniej niż 0,5 na jednego mieszkańca domu, przy czym przy ustalaniu wskaźników zatrudnienia uwzględnia się również wolontariuszy, stażystów, praktykantów oraz osoby odbywające służbę zastępczą w domu, a także osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych, jeżeli pracują bezpośrednio z mieszkańcami domu. W takiej kontroli ustalono, że w skład Zespołów wchodzi 168 pracowników (164,89 etatu). Wskaźnik zatrudnienia, przy łącznym zatrudnieniu pracowników (164,89 etatu) w przeliczeniu na jednego mieszkańca Domu (342 mieszkańców) wynosi 0,48, co jest niezgodne z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. c i d rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej warunkiem efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających jest m.in. zatrudnianie w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż dwóch pracowników socjalnych na stu mieszkańców domu. W przypadku Domu Pomocy Społecznej w Jarominie wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych wynosi 6,9 etatu. Na dzień kontroli wymiar pracy pracowników socjalnych w kontrolowanej jednostce wynosił 6 etatów, co jest niezgodne z § 6 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1960 ze zm.). W wyniku analizy losowo wybranych akt osobowych pracowników Zespołów wniesiono uwagi do przygotowania zawodowego pracowników wskazanych w treści protokołu. Dodatkowo – w przypadku pracowników również wskazanych w treści protokołu – stwierdzono, że stanowiska ich pracy są nieadekwatne do posiadanych przez nich kwalifikacji.

W toku czynności kontrolnych przyjęto sposób realizacji zaleceń wydanych jednostce w 2018 r. przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

Zgodnie z § 4 ust. 1 *Regulaminu organizacyjnego* Domem kieruje Dyrektor.

Przyczyną powstania wskazanego uchybienia jakim jest niewłaściwe nazewnictwo stanowisk pracy (nieadekwatne do posiadanych przez pracowników kwalifikacji) oraz nieprawidłowości dotyczących: niewyposażenia budynku mieszkalnego Nr 1 w windę, braku odpowiedniej liczby pracowników socjalnych oraz braku posiadania przez

pracowników odpowiednich kwalifikacji była błędna interpretacja rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych oraz rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej. Przyczyną braku odpowiedniego wskaźnika zatrudnienia był brak chętnych osób na rynku pracy do świadczenia pracy w domu pomocy społecznej oraz rotacja pracowników.

Skutkiem wskazanego uchybienia i nieprawidłowości jest brak spełnienia standardów określonych w ww. rozporządzeniach. Wskazane działania mogą prowadzić do utrwalenia praktyki, która jest niezgodna z obowiązującymi przepisami

W związku z ustaleniami kontroli, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam

jako zalecenie zwykłe:

- 1) dostosować nazewnictwo stanowisk pracy do posiadanych przez pracowników kwalifikacji – zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,

jako zalecenia znaczące:

- 1) podjąć działania zmierzające do zapewnienia mieszkańcom miejsca zamieszkania w budynku bez barier architektonicznych – zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- 2) zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych – zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- 3) zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników Zespołu Terapeutyczno– Opiekuńczego – zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. c i d rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- 4) zatrudniać w Zespole Terapeutyczno–Opiekuńczym osoby z kwalifikacjami określonymi w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

.....

- właściwy podpis na oryginale -

Do wiadomości:

Pan Ryszard Chmielowicz
Starosta Gryficki